

سرھال

بلوچ راجمان ء زالبول ء درجک

نہشتہ کار: ڈاکٹر فاروق بلوچ

زالبول راجمان ء اروہ انت کہ بیدء آئی ء بے شک نہ زندگی جوڑ بیت ء نیکہ اے کا زماس ء جوڑ کنوک ء مراد ء مقصد سرجم بیت کنت۔ اگاں پہ انسانی ردوم ء خاندان ء چہ درستال خاص ء بنیادی کردارے داریت گڑا خاندان ء اسلیس بنیاد گزار بس یک زالبولے بیت ء راجمان ء حساب ء ہم گیش کنت براں چہ خاندان ء تمنن ء چہ تمنناں پدریچ ء تاں راج ء قوماں بدل کنت۔ بے شک زالبول ء ہمدردی چہ کوہ ء مستربوت کنت ء آئی مہر ء مہربانی ء چہ ہچ وڑیں پیماہنے ء کد ء ماپ کرت نہ کنیں۔

- 03----- ماں بلوچ راجمان ۽ ڏرستاں گيش عزت ۽ شريپ
- 04----- بلوچستان ۽ ڪوٽهنين دودمان ۽ زالبول ۽ درجه:
- 05----- بلوچي مهري داستان ۽ زالبول:
- 06----- علم ۽ ادب ۽ بلوچ زالبول:
- 07----- سياست ۽ پڙ ۽ بلوچ زالبول:
- 07----- بلوچ زيبائي ۽ جوانين عڪس، بلوچي دوج ۽ پوشاک:
- 07----- بلوچ زالبول جنگ ۽ پڙ ۽:
- 10----- بلوچ راجمان ۽ تواندارين درجه ۽ مقام ۽ سنگيني:

"ماں بلوچ راجمان ءِ دُرستائ گیش عزّت ءِ شَرپ ءِ بَستار زالبول ءِ دِیگ بوتگ کھ ا

اے راجمان ءِ مَچی ءِ رِیدگی رد ءِ بنجاہی کرد ءِ بَستار ءِ داریت"

زالبول راجمان ءِ اروہ انت کہ بید ءِ آئی ءِ بے شک نہ زندگی جوڑ بیت ءِ نیکہ اے کا زماں ءِ جوڑ کنوک ءِ مراد ءِ مقصد سرجم بیت کنت۔ اگاں پہ انسانی ردوم ءِ خاندان ءِ چہ دُرستائ خاص ءِ بنیادی کردارے داریت کڑا خاندان ءِ اسلیں بنیاد گزار بس یک زالبولے بیت ءِ راجمان ءِ حساب ءِ ہم گیش کنت بزاں چہ خاندان ءِ تمن ءِ چہ تمنّاں پدریچ ءِ تاں راج ءِ قوماں بدل کنت۔ بے شک زالبول ءِ ہمدردی چہ کوہ ءِ مستر بوت کنت ءِ آئی مہر ءِ مہربانی ءِ چہ ہچ وڑیں پیمانہ ءِ کد ءِ ماپ کرت نہ کنیں۔ زالبول مات، گوہار، لوگبانک، جنک ءِ درو شم ءِ ہاوند ءِ دا تگیں سو گاتے ءِ ہما لوگ ءِ زالبول مہ بیت آلوگ ویرانگے ءِ درو شم ءِ بیت، تری اود ءِ دہ مرد بہ بیت بلتے آگس بیرگ ءِ ہورک ءِ بے ڈول گندگ ءِ کُیت ءِ اگاں سرجمیں راجمان ءِ زالبول ءِ زات ءِ در بہ کنتے داں زانگ بیت کہ آ راجمان ءِ روچ چنکس بنت۔ ہمیشکہ اے گواچن ءِ ڈالچار کرت نہ کنیں کہ زالبول پہ راجمانی زند ءِ ہمنکد رالم انت ہمنکس مردیں آدم الی انت۔ بلتے چوش دیست کنیں کہ دنیا ءِ گیشتریں بہراں زالبول ءِ را آ درجہ، مقام، بَستار ءِ ارزشت دِیک نہ بیت ہمار جہ ءِ بَستار کہ آئی ءِ کرزیت۔ آئی ءِ نزور ءِ پُرشنگیں راجماناں سک جہل جنگ بیت ءِ گڈی درجہ دِیک بیت۔ اے گپ ہم باور کنگی انت چشیں مرتگیں راجمان ہم ہست کہ خاصیں تہواراں زالبول کربان کنگ بنت۔ گراں مہذب دنیا ءِ بن دپتر ءِ چشیں بازیں زالبول ءِ زکر ہم دست کپیت کہ آملکی ءِ میان اُستمانی سطح ءِ باز نامدار بوتگ انت ءِ بند پتر ءِ تاکانی براہ بوتگ انت۔ گوہنیں مسوپوٹیمیا (عراق)، گوہنیں مصر، گوہنیں ہندوستان، گوہنیں ایران، عرب ءِ ترک اسلامی دودمان بلکیں دنیا ءِ ہر دودمان ءِ زالبول ءِ کرد گندگ بیت۔ البت اے گوہنیں دودماناں ہم زالبول ءِ زکر ناگتی گندگ ءِ کایت۔

بلوچ راجمان ءِ زالبول مردین ءِ شرتریں ہمراہ زانگ بیت ءِ آمرد ءِ ہر سکی ءِ سوری ءِ درد ءِ وٹپی ءِ ہمگامی ءِ جنزیت ءِ گوں جذبگ ءِ ہمت ءِ مرد ءِ پچی ءِ اوشتیت۔ بلوچستان ءِ گوہن ءِ نوکیں بند پتر ءِ تاک چہ زالبول ءِ زکر ءِ سپت ءِ سرکیل انت آیانی تہاشیر زالی ءِ نہ ترسی ءِ ہمراہی ءِ ایدگہ راجی ہر مت، اگدہ زیری ءِ بازیں نشان ءِ درور گوں دلجمی ءِ دِیک بوتگ انت ءِ گندگ بنت۔ بے شک مرچی بلوچ راجمان ءِ بے گواز ءِ وسّاچیں پد متگی ءِ ابید دنیا ءِ بازیں راجمانی دیم پہ دیم ءِ وتی جتائیں مزن مری گون انت ءِ اٹنکس سیاسی، زانشی، راجمانی ءِ انسانی آزادی کہ یک بلوچ زالبولے ءِ راماں بلوچ راجمان ءِ رستگ اینچو باز مشکل انت کہ روپیتی دنیا ءِ ترادست بہ کپیت۔ جہل ءِ رداں بلوچستان ءِ دودمانی ءِ رِیدگی زندگی ءِ جتائیں پلوں زالبول ءِ کرد ءِ عمل ءِ بارہ ءِ کسانیں دروشم ءِ چمشانک دِیک بوتگ۔

بلوچستان ۽ ڪوئنين دودمان ۽ زالبول ۽ درجہ:

داں ھمنچو ڪہ بلوچستان ۽ سيلي انت گڙا اے ڪپ ۽ گيشوار المي انت ڪہ ڏرستاں پيش بلوچستان ۽ بن ڊپتر ۽ نيمگ ۽ نگا ھے گور بہ بکنيس ، بلوچستان ۽ ڪوئنين بن ڊپتر ۽ بارہ ۽ مھر گڙھ ۽ ڪوھناڪ (آثار قديمہ) ۽ ڇہ ھمے زانگ بيت ڪہ اے خطہ ۽ دودمانی سفر ڪساس يازدہ ہزار سال ڪوئنين انت۔ (بلوچ، فاروق، 55، 2012) پڊا اے بنيادی ھنکين شمار ڪنگ بيت ڪہ ادع شڪاري نيس انسان ۽ زمين ۽ راڀہ وتالوگ ھمنگ ۽ ڪوہ ۽ اگاراني زندگي اشنگ، ڇہ کتاباني واشت ۽ اے ڪپ ھم سھر ۽ بوتگ ڪہ اے جنیادمانی جھد ۽ محنت بوتگ ڪہ زمينداری ۽ ساچشتکاری پھ آسرے ۽ رستگ۔ ڇو شڪہ قدرتي بوتگ ۽ درمان، سبزي ۽ نيوگاني قوم ڪارمرز ڪنگ بوتگ انت۔ قوم ۽ ڪشت ۽ ڪشار ۽ ھنر دربرگ بوتگ ۽ وردني قوم ھم ڪارمرز ڪنگ بوتگ انت۔ ڪشت ۽ ڪشار ۽ اے سازن (ايجاد) ۽ انسان ۽ زندگي ۽ تب ٿينگ۔

ھمے وڙ ۽ بڻجي دور ۽ درپ ۽ ايراني جوڙ ڪاري ۽ بارہ ۽ ھم ھمے شنگ بيت ڪہ اے ازم ۽ واھند زالبول بوتگ ۽ بڻجي ۽ ٿو ڪري، ڪاڪ ۽ رزان ۽ جوڙ ڪرنگ پڊ ۽ آياں آس ۽ پاشينگ ۽ ازم زالبول ۽ بھر ۽ ڪپنگ، رند ۽ مردیس آدم ۽ اے ازم ۽ دربر ايتنگ۔ البت اے ازم ۽ نوڪي، بدلي ۽ آشوب ھما وھد ۽ اٽڪ ڪہ ڪاڪ ۽ رزاني جوڙ ڪنوڪيس ازباب جوڙ بوت، گڙا رزان ۽ جوڙ ڪاري ۽ ازم ۽ اندر ۽ آشوب اٽڪ۔ ڇہ اے بدلي ۽ ڪرناني نہ بلکيس ہزاراں سال ۽ اشتمالي رھند بزاں بنداتي ڪميونزم ۽ ڀروش وارت پرڇا ڪہ باز ڪم وھد ۽ ڇہ ڪاڪ ۽ مزنيں ڪڇے ۽ ۽ بازيں ڪنش ۽ نگاراں گوں ڪاڪ ۽ رزان جوڙ بوت انت ۽ اے ڪيشيس پيدا ۽ ازم ۽ ميان اُستمانی باڀار ۽ معاشي سيادياں ردوم دات۔ انسان ۽ سيادي ۽ نيام ۽ شھار ھم ودات۔ بلئے تاں آوھد ۽ ھم بلوچستان ۽ ڪوئنين دودمان ۽ زالبول ۽ شرپ برجاہ بوتگ ۽ آئي ۽ ماں راجمان ۽ ھر رنگ ۽ مزن بالادي ۽ بستار ڊيگ بوتگ۔

بلوچستان ۽ ڪوئنين راجمان مدرسري نظام بوتگ ڪہ آئي اندر ۽ سرجمين راجمان ۽ سروڪي زالبول ۽ دست ۽ بوتگ ۽ زالبول ۽ خاندان ۽ سروڪي ڪرنگ۔ بلوچستان ۽ چاريں ڪنڊاں ہزاراں ڪاڪ ۽ جمپ دست ڪپ انت ڪہ آڱو شنگيس دور ۽ ياتگار انت۔ ھمڪ شھر، ھمڪ ميتگ ۽ ھر ديھات ۽ اے آثار ھست انت۔ ڇہ آياں بازيں جمپاني سرا ڪوھناڪ زانتاں (ماھر آثار قديمہ) پو ڪاري ڪار ڪرنگ۔ پڊ ۽ آياں ہزاراني ھساب ۽ پڻگيس ھڪ ۽ رزان در اٽلگ گوں ايشي ۽ بے ھساب انساني بُت ھم در اٽلگ۔ اے ڏرستين نشاني زالبول ۽ سازاتگين انت۔ بلوچستان ۽ جُمپاں ڇہ ژوب، لورلائي، قلات، خضدار، ڪولواہ، مڪران ۽ مھر گڙھ ۽ پٽ ۽ ھنڊ ۽ وھداں چشيس بے ھسابين بُت در اٽلگ۔ بگندے اے بٿاني سازڪاري ۽ دگري ھست بلئے اے ڏرست زالبولانگ انت۔ پيشيگيس انسان ۽ مھر گوں زمين ۽ بوتگ ۽ زمين ۽ رامات ۽ درجہ ۽ داتگ۔ اے ڏرھين نشاني آڏور ۽ ڪشت ۽ ڪشاري ۽ پيدا ۽ انت ڪہ وھدے انسان ۽ وتي ھستي ۽ اؤست ۽ ڪلئيس رشتہ گوں زمين ۽

یوکرنگ انت، زمین، آبادی، روزی، رسگ، بودستانی سبب انسان، زمین سجدہ کرتگ۔ بلئے چوشکہ زمین، وتی خاص صورت دیمانہ بوتگ گڑا زابلول، کردگوں زمین، شبن داتگ آئی، بت ٹانگ، پرچاکہ زابلول پدرتچ، پیداک کنوک، آئی ساٹگ، کار، کنت، انچوش زمین، کار ہم ہمیش انت۔ اے هیال، پد، زابلول، بت سازگ بوتگ، آئی، گوں زمین، شبن داتگ، آئی عبادت کنگ بوتگ۔ سدکاں کہ اے پہ زابلول، گوہنیں زمانگ، رستریں دور، یک مزنیں درجہ، شرپے بوتگ کہ انسان، آئی پہ عبادت، پوجا من، اتگ۔

بلوچستان، اے گوہنیں، بنگیجی نظام ہزاراں سالانی تھا بہر انت، اے ہزاراں سالانی رجمان، زابلول دیم، بوتگ۔ آئی ڈرستیں راجمانی، سیاسی اختیار ہم بوتگ۔ مدر سری نظام، زوال، ابید بلوچستان، گوہنیں راجمانی نظام، زابلول، راجمانی بستا، شرپ، شان، کچ کم نہ بوتگ بلکیں آئی، راجمانی درجہ انگت ہم وتی جاہ، انت۔ البت راجمانی، سیاسی، پیداداری ادارہ مردین، بہر، کپتگ انت، اختیار دار ہم مرد بوتگ انت۔ بلئے اے عمل، راہ یک آسرے، رسگ، کرن، گوٹگ انت گڑا ند، اے اختیار داں مردین، سر بوتگ انت۔ بلئے پد، ہم جنیاد، اماں راجمان، خاصیں درجہ، دیگ بوتگ، آئی قدر انگت ہم بر جاہ انت۔

بلوچستان، راجمان، تمنی انت اد، آبادیں بلوچ، پشتون یک مزنیں بن دپترے، واہند انت۔ تمنی راجمان، لہتیں راہند بنت کہ آیایا بگندے راجمان، سروکیں مردم رد، بندے دینت، جوڑ کن انت بلئے اے راہنداں کسے حق زیری، چہ گیش پھریز گاری، جوڑگ گیش دیما تر انت، ماں کوچگاں جہمندیں مردم جوانی، سرپد انت کہ زابلول، اسلیں درجہ، کدچی انت۔ بلوچ راجمان بگندے تمنی راجمانے بلئے اے راج، بن دپترے، چشیں بازیں درور دست کپیت کہ آیانی اندر، زابلول، قدر جوانی، گندگ بیت۔ چہ درستاں گیش بلوچی اکراد، راہند (Balochi Code of Honor)، رد، زابلول، شرپ، قدر گیشینگ بوتگ۔ اے مقام، سرپد بوگ، گزار سدکاں پہ راجمانی نظام، انچیں راہند، راہ، نشان، چیدگ زانگ بنت۔ اے اکرادانی تھا چشیں بازیں شرط ہست انت کہ آزلبول، شرپ، عزت، بارہ، انت۔

بلوچی مہرک داستان، زابلول:

بلوچی بن دپتریک انچین بن دپترے کہ آئی، تہازندگی، ہر بہرگ (شعبہ)، زابلول چاڑ کہ گندگ، کئیت۔ بلوچ بن دپترے مہمانداری، جنگی کارناگ، سکی، سوری، راجمانی زندمان، مہری داستاناں بلوچ زابلول گوں وتی سرجمیں وجود، کرداں درائی دنت۔ اگاں بلوچی مہری

داستان یکجاہ کنگ بہ بنت داں مشکل انت کہ مہری کارستانی تہا چشیں مزین کسا سہ اید گہ ربید گہ ہمکو پگی بس کن انت ، پرچا کہ بلوچ راجہ مہری بن دپتر ہمنچو نگیم انت کہ اے بلوچی بن دپترہ راد گہ جاہے سر کن انت۔

دوستیں مہری داستانانی جوڑینوک زالبول انت۔ حانی شے مرید، بیرگہ گرانا، شہدادہ مہناز، عزت مہرک، شیرین دوستیں، فیروزہ شیران، شلی حسن، سمو مست توکلی، عزت بہرام، سسی پٹوں بلکیں یک مزین لڑے کہ چہ آیاں بلوچی مہری بند پتر جوڑ بیت۔ چہ ایشاں ہریک داستانے زالبول بہر بنیادی اہم تر انت گچینیں گپ ایش انت کہ چہ اے کارستاں یکے ہم چو اید گہ راجانی مہری کارستاں کنگ نہ بوتگ نیکہ سیاہ کاری سیاہیں دودانی ار جان بوتگ۔ بلکیں چہ اے کارستاں بازینے پد ماں بند پتر چو مردہ جن گندگ بنت۔ یک نہ یک انچیں کارستے بلکیں بیت کہ آرجمان بے راہ بند کوہنیں دودانی شکار بوتگ اگاں ناگیشتریں کارست یا کہ وت ماں وت ہو بوتگ انت یا چہ آیاں یکے بیران بوتگ، گڑا دومی وتی سر جمیں عمر آئی یات گوازیٹنگ یا و سر جمیں عمر و تانہ دیستگ اش۔ بلے آیانی روحانی بنیادی بر جاہ بوتگ کہ چہ ایشی آیانی مہر نمیران بوتگ۔

علم ادب بلوچ زالبول:

اے پڑہ ہم بلوچ زالبول چہ مردین بلکیں آیاں اے تک علم ادب ہنچیں چراگ رُژن کر تگ کہ چہ آئی منت یک جہانے رُژن بوتگ۔ بلے! چہ رابعہ خضداری نام کئے آشنانہ انت کہ آئی کرناں پیش فارسی زبان انچیں شاعری کر تگ کہ وت فارسی زبان بوہیریں شاعر اں آئی ساچشتان گوں حیرانگی بہمانگی چار تگ۔ ہمے ڈول بلوچی مہری داستانانی شہبانک حانی بلوچی مزین بالادیں شاعرے بوتگ۔ رندہ اشارہ دورہ بانک ماہناز، گراں ناز، حانی، سیمک، رانی اید گرنی ہر مت بلوچی زبان مزین مڈی انت۔ نوکیں دورہ ہم انچیں نام ہست کہ اے شاہگان سنگینیں پڑہ وتی حب شوق پد اجہد کنگ انت ماں شکاری دیوان مجلساں گوں مردیناں ہمکو پگ اوشا تگ انت۔ گودی گوہر ملک، ملک الشعر امیر گل خان نصیر بانکیں جنک بوتگ، آئی وتی مہربان دوستیں پت لبزانکی مڈیان پھریز اتگ اے درجے بر جاہ داشتگ دیاروان بوتگ۔ نوں اے مڈیاں آئی خاندان یک دگہ شاعر، بانک ڈاکٹر عنبریں مینگل پھریزگ انت۔ آئی نام ہستیں و ہد اے پڑہ مزین نامانی لڑہ گیت۔ چہ ایشاں ابید بانک مہلب نصیر دگہ بازیں زالبول آشوپہ راجی شاعری پڑہ زانگہ پچارگ بنت راجہ مرتگیں رگاں زندگی جوڑہ و دینگ وتی خاصیں کرداں گوں زمہ داری پیلو کنگ انت۔

سیاستِ پُر ۽ بلوچ زالبول:

نوکین دور ۽ سیاست ۽ بازی زالبولاں اسمبلیاں سیٹ گپنگ ۽ گچیں گچینیں وزیر ۽ سیٹانی اگده دار بوتگ انت۔ اے سیاست دانیں زالبولاں چه لهتیں هنجیں نامدار ۽ مشهوریں نام انت که آیانی سیادی گوں بلوچستان ۽ انت بلکیں آیانی تهابازینے بلوچ راج ۽ جتائیں تمنان سیادی کنت۔ ایشانی لڑ هم ذراج انت، بگندے اے زالبول سرکاری خزانہ ۽ پشتا زندگ انت ۽ بلوچ راج ۽ چه زالبولاں ایشانی انجیں هرمت نیست بلے اے گپ ۽ تهاج شک نیست که بلوچ راج ۽ اندر ۽ نسوانی آجوتی ۽ برابری ۽ سبب ۽ بلوچ زالبول مزین کچے ۽ پاکستان ۽ موہ چاریں (موقع پرستیں) سیاست ۽ چه فائده زرتگ ۽ وتی تجوریاں پُر کنگ ۽ انت ۽ وتی ملکتاں الکاپ ۽ گیش کنگ ۽ انت۔

بلوچ زیبائی ۽ جوانیں عکس، بلوچی دوچ ۽ پوشاک:

هم ۽ بلوچ زالبول ۽ دو تلکیں پوشاکانی شرپ، شان، دل تبی، دلکشی، شترگی ۽ زیبائی ۽ درور نیست۔ اگاں نابرابری ۽ ناانصافی مه بوتیں داں بلوچ راجمان ۽ زالبول ۽ اینکس شترنگیں پوشاک چهرنگ ۽ کارمرزنه کرتگ ات، بلکیں اے گپ ۽ بلوچ زالبول جوانی ۽ زان انت آیانی لوگ واجه یلپس ۽ براس ۽ زهگ درست بلوچی پوشاک ۽ پُر کنگ ۽ زور پر دینت۔ اے گپ زانگی انت که بلوچی پوشاک ایدگه ربیدگی پوشاکاں چه گشتر نماهدار ۽ زیادرا بنت ۽ همنجو گران نهادی ۽ تیار بنت۔ چه ایشی ۽ زانگ بیت بلوچ زالبول ۽ رابرابری نه بلکیں چه مردین ۽ گیشتر آزادی ۽ گوں ایشی ۽ بستار دیگ بیت۔ زالبول ۽ بستار داں هماهد ۽ سرانت که یک تمنی جنگ ۽ چه صلاح ۽ بیت دوین سرانی نیام ۽ جنگ هم دارگ بیت ۽ دوین سرهون رپچی ۽ جاه ۽ وتی راه ۽ گر انت۔ اگاں زالبول همراه به بیت دژ من ارش نه کنت۔ (خان، 10، 1965) ۽ اگاں یک زالبول ۽ وتی سرگ ۽ مرد ۽ پادانی دیما دور دنت خون هم بکنگ بیت۔ (خان، 10، 1965) گپ ایش انت چشیں هزاراں درور بلوچ بن دپتر ۽ دست کپیت۔

بلوچ زالبول جنگ ۽ پُر ۽:

جنگ ۽ پُر ۽ نه تهابلوچ زالبول ۽ کردگندگ بیت بلکیں آ بازی جاهاں وت جنگ ۽ سروگانی ۽ هم گون انت۔ کبرانی دور ۽ حکومت ۽ مائی بیو ۽ باره ۽ هم معلومداری دست کپ انت چه آیای مردم حیران بیت که وسطی دور ۽ دنیا ۽ راج رستری زندگوازینگ ۽ بنت که په زالبول ۽ کدر ۽ جند سر نیست، آئی ۽ بستار بس چولوگی سهدار ۽ یک ازباب ۽ زهگ پیدا کنوکیں مشین ۽ ابیدگه هچنه بوتگ۔ مائی بیو میر احمد خان ۽

مستریں گوبار بوتگ۔ میر احمد خان اول 1666ء قلات ء سرکاری اگدہ زیر بیت ء سبب ء باروزیاں گوں یک نہ کٹوکیں جنگے بیت۔ میر احمد ہمد رچ ء پانزدہ جنگ ء پرورش وارت گڑا گڈی ء باز بے وار بیت، گڑا لے جنگ ء آئی گوبار مائی بیو لشکر ء کماندار بیت ء سبب ء اُرش کنت بگندے چہ اے جنگ ء بیران بیت بلئے سبب پدے قلات ء دست ء کئیت۔ (نصیر، 17، 2000) ہمے وڈ برطانیہ ء زمانگ ء اولی جہانی جنگ ء دور ء روپکتی بلوچستان ء بلوچ تمن جرمی ء ترکی ء پلامرزی ء برطانیہ ء بگیر ء جنگ بنا کن انت ء داں مزنیں مدتے ء برطانیہ ء راکٹگیر کن انت۔ جلیانوالہ باگ ء کشدہ جنرل ڈائر ء پہ اے تمنانی چک چینی ء دیم دیگ بیت گڑا آئی ء ہم داں مزنیں مدتے ء اے جنگولیں تمن ء پونز ء ر سین انت۔ اے بلوچ تمنان چہ محمود زئی، گمشاد زئی، یار محمد زئی ء دگہ لہتیں سرحدی تمن ہوار بنت۔ اے درستی تمنانی جتاتیں سردار گون بنت بلئے اے درستانی سروگانی ء گل بی بی نایں زالبولے کنت کہ آئی لوگوا جہ وتی تمن ء سردار بیت بلئے سروگانی ء اگدہ گل بی بی ء گون بیت۔ (ڈائر، 12، 1984) مرچی ہم بلوچ زالبول زان انت کہ آیان ء ماں راجمان ء برابری ء بسترارستگ، بلکیں آچوش ہم زانت کہ زالبولے ء بسترار آئی بسترار چہ مردین ء برز تر انت۔ بلوچی راجمان ء کم چہ کم اے ردے ہچ وڈیں تنگ نظری گندگ نہ بیت۔ اگاں پد منگی ہست گڑا آئی ء سبب اے نہ انت کہ بلوچ مردین ء نیمگ ء گوں آئی ء نا انصافی کنگ بیت، اے سبب ء بلوچ راجمان پد منگی ء آماج انت، اے گپ ہچ رنگ ء وتی جاہ ء راست نہ انت بلکیں بلوچ راجمان ء پد منگی ء در ماندگی ء دگہ بازیں سبب انت۔ اے گپ ء تہا ہچ شک نیست کہ بلوچ زالبول ء پد منگی ء زندگی ء جتانیں بہرگاں (شعبہ) کردے ء پیلہ نہ کنگ ء محرومی ء مستریں سبب پاکستان ء نا انصافیں نظام ء چست ء ایری (تقصی) ء زوراوریں پالیسی انت۔ آسانی سبب ء بلوچ زالبول نہ بلکیں مردین آدم ہم چہ اکبال ء اختیاراں محروم انت، اگاں نہ بلوچ راجمان ء زالبول عبادت ء بنجاہ زانگ بیت ء آئی عزت ء شریپ ء اکبالانی ماملہ ء ہچرنگیں کوتاہی کنگ بہ بیت۔ بلوچ عسکری بن دپتر ء میر چاکر خان رند ء دوستیگ ء شیر زالیں گوبار بی بی بانڑی ء نام پہ پھر گرگ بیت کہ آئی رند لشکر ء سرو کی کرتگ مغل ارشکارانی بگیر ء سلاہ بند بوتگ ء ہونی جنگاں بہر زرتگ ء جنگ ء چکاس ء ہنچیں کارناگ پیش داشتگ کہ چہ آسانی گندگ ء ارشکاراں دژ من حیران ء پریشان بوتگ۔ بے شک بی بی بانڑی بلوچ بن دپتر ء ہما کارست انت کہ آئی ء گوں وتی جفاکشی، نہ ترسی، جہد کاری ء راہد ربری ء ہستیں دنیا ء وتی نام نمیران کرتگ ء تاں مرچیگ ء آبلوچستان ء بن دپتر ء درپشوک ء چموکیں، سروگانیں زالبول شمار بیت ء بلوچ راج ء پونز ء برزکتگ۔ ہمے وڈ ماسی چھاگی بلفت کہ آلسیلہ ء حاکم بوتگ، جنگ ء پڑے سروگانی ء اگدہ دار بوتگ ء وتی نام ء بلوچستان ء بن دپتر ء پہ مدامی نمیران ء زندگ ء کرتگ۔ آسپ ء سوار بوتگ ماں جنگ ء پڑے وتی لشکر ء سروگانی ء کرتگ۔ آقلات ء حکمران میر محبت خان ء لسبیلہ ء سرار ش کنگ ء پد جنگ ء میدان ء دور کنت ء نہ ترسی ء ہنچیں کردے پیش داریت کہ قلات ء جنگول ء ہیلاکیں (تربیت یافتہ) فوج ہم حیران ء پریشان بوتگ۔ مائی چاگلی ء دیم پہ دیم باز رنداں قلاتی ارشکاراں فوج پرورش داتگ بلئے پدے پرورش وارت، چہ لسبیلہ ء دیم

پہ سندھ ءرؤت۔ پدء ہم چہ وتی جنگولی ءسبب ءآئی ءماں بلوچستان ءبند پتر ءوتی نام روژن ءکرتگ ءپہ مدامی نمیران بوتگ۔ سدکاں مائی چھاگلی ءنہ ترسی ءلشکر ءکمانداری ءسپت بلوچ پند پتر ءگوہریں بہر ءشمار بوت کنت۔

سرزبانی بازیں ربیتاں موری نامیں یک زالبولے نام ایش کنگ بیت کہ آئی ءسیادی قلات ءعلاقے ءبوتگ ءگوں وتی خاندان ءقلات ءکش ءگوراں جہمند بوتگ۔ آئی ءخاندان ءگوں دگہ خاندانے ءجنگ برجاہ بوتگ۔ انچوش یک برے آئی ءبد آئی ءلوگ ءسرا ایش کن انت موری ءپت ءبرات ءایدگہ مردماں کش انت۔ موری چہ اے ایش ءپشت کپیت ءپر پٹے ءسوار بیت گار بیت، قلات ءشہر ءیک سیدے ءلوگ ءسر ءچیر دنت۔ لہتیں مدت ءپد وہدے ہوش ءکئیت گڑا چہ آلوگ ءجازات گپت ءوتی رانفل ءہمیل ءدگہ ضرورت ءساماناں زوریت موٹر سائیکل ءتاچیناں وتی دژمنانی گور ءرؤت ءپدا ایش کنت، آیانی بازیں مردیے کئیت ءوتی براتانی بیر ءگپت۔ چہ ایشی ءرند پد ءسائیکل ءسوار بیت ءیک بے نامیں جاہے ءرؤت۔ چہ ایشی ءرند آئی ءہچ رنکیں ڈس ءنشان گواہ نہ کنت۔ بد بہتی ءموری ءاے سرکپتاں کسے نبشتہ بہ کنت۔ زانگ بہ بیت کہ اے چشیں دیرگیں سرکپتے نہ انت۔ بلکیں سی چل سال گونہیں سرکپتے ماں قلات ءبیت۔ گوں من پولکاری ءوہدے مہربانیں سید اے سرکپت بیان کرت۔ بوت کنت قلات ءچشیں مردم بہ بیت آیان ءاے سرکپت یات بہ بیت۔ یا ایشی بارہ ءچیزے زان انت۔ البت چہ اے وڑیں سرکپتاں بلوچستان سرکیل انت بلئے بد بہتی ایش انت بلوچ راج وتی بند پتر ءنیمگ ءدلگوش نہ دنت ءچشیں گچینیں سرکپتانی ارزشت ءسر پد نہ بیت۔ چہ اے سرکپتاں اے گپ زانگ بیت کہ بلوچ راجمان ءزالبول ءراکدی زندانی کنگ نہ بوتگ آھر وہدے مردینانی وڑے آرات بوتگ انت بلئے اے گپ زانگی انت کہ بلوچ راجمان ءغیر تمندیں مرد ءزالبول، دیناں وتی وتی راجمانی ءراجی اکدار ءربیتانی ہر رنگ ءپلہ مرزی کرتگ ءکدی ہم وتی راج ءسبک کنگ ءسبب نہ بوتگ انت۔

بلوچ راجمان ءزالبول ءراستگینیں ہمراہ ءدوست ہیال کنگ بیت کہ آنہ تہنابس چک پیدا کہ بہ کنت بلکیں وتی مردین ءہمکوگی ءاوشتیت مال ءدولت چارینیت، کشار ءرون ءموش ءپچی ءگون بیت ءکار کنت، میش ءبزانی شیر دوشگ ءکار ءکنت ءگس ءہم سمبالت۔ یکے ءبلوچ زالبول ءبارہ ءجوان گشتگ کہ ”زالبول بلوچ ربیدگ ءایماندار تریں امانت دار انت۔ آبلوچی زبان ءجفاکش ءپاسپان ءچیٹوک انت“ (مری، 17، 2005)،

نوکیں دور، ہم بلوچ زابلول بلوچستان، یوکیں زور آوری، بکیر، گوں سنگینی، سر گرم انت، جتائیں پڑاں جنگ، انت۔ تری آسر زاہر، راجی سیاسی جنگ بہ بیت یا کہ گوں سلاح بندیں لشکراں، آئی، ہر پڑ، وتی ہستی، مارشت گور کنائینگ، سنگیں بلوچستان، نیمگ، سر جمیں دنیا، دلوںش، ترینگ، سو بین بوتگ۔

بلوچ راجمان، تواں دار یں درجہ، مقام، سنگینی:

گپ ایش انت بلوچ راجمان، پہ بلوچ زابلول، جائیں راجمانی آزاتی، مز نیں گنجائشے ہست۔ بلئے شرط ایش انت اخلاقی بے راہی، شریعت، ہدائی بکیر، مہ رو انت۔ بلئے غربی، تنگدستی، سبب، بلوچ راجمان، چوٹکے گیشتریں بہر چہ زانشت، نیامت، ز بہر انت، چہ سرکار، نیمگا، ہجر بلوچستان، دور، دراجیں علاقہاں، ارزشت دیک نہ بوتگ، خاص زانشت، بہر گ بیرگ، ڈالچار کنگ بوتگ، البت زانشت، کئی، دیکہ بلوچ راجمان، جوانیاں چہ دنیا، را بہر مند نہ کرتگ، اگاں نہ اے راجمان، ایشی اندر، ہستیں احترام، الم یک جہانے سیت مند بوتگ ات۔ چوناہا باز براں نیکر اہی، بازیں لیکہانی ردیں تبلیغانی وسیلہ، مردمان، خاص جنگیں چکان، چہ زانشت، دور کرتگ یا سرکار، بلوچستان، تمنداریں سرداران، ایشی ذمہ دار کرتگ چہ وتی ذمہ داریاں وتی جان چڈا ہگ، سامان پیدا کرتگ اگاں نہ بلوچ راجمان وتی ستکانی پد، وتی جاہ، مہم بوتگ، اے راجمان، حق، بہر، بانگ، ہمک و ہد، شریدار بوتگ۔ بلوچ راج دنیا، کو، ہنتریں راجانی لڑ، شمار بوکیں یک کو، ہنیں ربید گانی ٹوگے، آئی، بن دپتری نشان، چیدگ پیش چہ مسیح، گھ، منگہیں راجانی ہمکوگی، اوشت انت۔ اے راج سدانی حساب، تمنان بہر، بانگ انت۔ ایشی سیاسی، راجمانی کرد، پڑ در بلوچ بن دپتر، بہراں ہمگر نچ انت۔ اے راج، سیاسی کردار انت آہم چہ ہر شک، گمان، گیش اتگ، رستگ انت۔ ہمے وڑ راجمانی رد، اے راج دیروی پسند، اشتمالیت پسندیں راجاں شمار بیت۔ دیروی پسندیں حلقہ، ہم داں مرچیک، اے راج بارہ، ہمے لیکہ، گوں ہمتپاک انت کہ اے راج دنیا، کو، ہنتریں، انسانی اولی راجمانی، معاشی نظام بزاں اشتمالی نظام، کیشینتگیں راہند، راہدارانی منوگر انت۔ ایشی سیاسی، راجمانی ادارہ مروچی ہم ہما کو، ہنیں اشتمالی نظام، جہگیری، کن انت۔

گیشتر اے ردیں مٹاک دیک بیت کہ بلوچ راجمان، زابلول، راج حق نیست، آئی، مردم شمار کنگ نہ بیت، اے گپ ہم جنگ بیت کہ بلوچ راجمان سد در سد مردینانی راجمانے آئی، تہا مردینانی بالادستی انت، زابلول، درجہ نہ بوگ، برابر، انت۔ اے پروپیگنڈہ کنوک گیشتر بالادست، استعماری، سامراجی فکر، منوگریں راجاں کرتگ کہ چوناہیک، ہم بلوچستان، قبضہ کنگ، پد وتی قبضہ گیری، مدت، گیشتر کنگ، اے آجوتی دوست، آرت خیالیں راج، را دنیا، راجانی دیم، ہمے رنگ، پیش داریت کہ دنیا، ایشی، رستر، غیر مہذبیں راجے شمار کنگا مجبور

بہ بیت۔ بلئے وت اے سامراجی ء استعماری حلقہانی زانکار بلوچ ادرہانی مردم دوست، انسان دوست ء آزات خیال ء دیمر وی دوست گواہ ء شاہد انت۔ پاکستان ء دیمر وی دوستیں نبشتہ کار سبط حسن ماں وتی کتاب ء نبشتگان بلوچ راج ء انسانانی کوہنیں اشتہالی نظام ء جہگیر کشیت کہ آماناں برابری ء بنیاد ء بہر کن انت۔ ہمے وڈا زالبول ء بارہ ء اے گمان کنگ بیت کہ بلوچ راجمان ء آئی ء درجہ کمتر انت ء آئی ء برابری ء حق یازالبول ء حق ء درجہ دیگ نہ بیت، اے گپ ء گیشیناں کہ اے ہیال ء گپ ہمار دمانی انت کہ آیا و اے راجمانی انجمن ء ادارہاں چہ نہ آشنا انت یا کہ ہمار دم اے پروپیگنڈہ ء کن انت کہ آیانی خاصیں مقصدے بیت یا کہ ایک مقصدے ء ہاتر ء کار کن انت۔ بلوچ پند پتر ء تاکدیم چارگ بہ بنت داں اے گپ زانگ بیت کہ بنگیجی زمانگ ء بلوچ راجمان ء بن ہشت ایر بیت چہ اود ء بہ گرتاں انوکیں دور ء بلوچ راجمان ء زالبول ء درجہ مر دینانی نسبت ء بُرز تر بوتگ۔ بلوچ راجمان ء زالبول ء را آدرجہ ء شرپ دیگ بوتگ آدیمر وی کرتگیں راجماناں ہم دیگ نہ بوتگ بلکیں دیمر وی کرتگیں راجمان ہم بلوچ راجمان ء زالبول ء آزاتی ء گند انت بش بش و رانت۔ نیسکار ء پوکار بلوچ راجمان ء زالبول ء درجہ بارہ ء نبشتہ کن انت کہ ”بلوچانی تہا زالبول ء را بے کساس شرپ دیگ بیت۔ اگاں دو تمنانی نیام ء جنگے چست بیت گڑا جنگ کنوکیں تمن وتی دیمر ء دژ من ء زالبولاں ہجر، ہج وڈیں تاوان نہ دنت۔ زالبول ء بے شرپی یا آئی سرا ظلم کنگ جہل گندی ء بے دلی ء برابر ء انت۔ اگاں دو تمن جنگ ء بنت زالبول در میان ء بنیت جنگ ہلاس کنگ بیت۔ بلوچ زالبول شر کرد، بے کساس شیر زال ء جہد کار بنت۔ گد دوچی (سینا پرونا) آیانی دلدوستیں کار انت۔ آپس چارین انت۔ مردین اگاں گس ء ساڑی مہ بیت، درامد یا مہمانے بنیت وتی واک ء جوازت ء رد ء آئی ہر مت ء کنت۔ مہمان توری درامدے بہ بیت یاد ژمنے پہ گل شان آئی ء وش اتک کنت۔ بلوچ زالبول ء گد ء پوشاک سنگینی ء الکاپی ء وتی در ورت انت۔ آتنگ یا بسکیں پوشاک ء چہ وتادور دار انت۔ آیانی شال ء چادر مزین ء شاہگانیں بنت ء پشک وراج ء الکاپ بنت۔ بلوچی دوچ ماں دنیا ء نامدار انت ء اے ریاستی ء مٹاک ایش انت کہ بلوچ زالبول گران مہذب ء چار کہ بنت۔ (گمی، 1990، سیکنڈ ایڈیشن، 48-49)

بلوچ راجمان ء بنگیج زالبول ء درجہ بُرز بوتگ ء آئی ء بُت پیم کنگ بوتگ آئی ء شرپ دیگ بوتگ۔ بلوچستان ء کش ء گوراں دز پکتگیں کوہناک (آثار قدیمہ)، دز پکتگیں دگہ بے ہسابیں چیزاں ابید بے کچیں بت کہ در اتلگ انت، آکل زالبولانی انت۔ اے بُت چہ بند پتر ء پیشتری زمانگ ء سیادی کن انت آ اے ریاست ء گواہ انت کہ کوہنیں زمانگ ء زالبول ء درجہ ماں راجمان ء بُرز بوتگ ء آئی ء ہمنکسیں ارزشتے بوتگ کہ در ستاں آئی ء عبادت کرتگ ء آئی ء زندگی ء مانا سر پد بوتگ۔ انوں بدل بیوکیں انسان چہ بند پتر ء پیشگیں زمانگ ء در کپتگ نوکیں پند پتر ء دور ء سر بوتگ ء آئی ء در ستیں ادارہ جتائیں وڑ ء دیمر وی ء گڈی جاہ ء سر بوتگ انت۔ دیمر وی ء اے گوات داں بلوچستان ء مردماں ہم سر بوتگ ء آیانی کوہنیں راجمان ہم نوکیں کالے ء اندر ء پیم بوتگ ء کوہنیں نظام نوکیں نظام ء دروشم ء مٹ

بوتگ۔ آئیء ادارہ ہم بدل بیکس دنیا گوماں ہم تب بوتگ انت۔ دیہاتی نظام ء جاہ شہری نظام ء کپتگ۔ گدان ء حاک ء گسانی جاہ ء پگ ء
 مہمیں بادگیر جوڑ بوتگ انت۔ اولاک ء آسراتی ہم بدل بوتگ، اُستر، اسپ ء ہر ء جاگہ ء موٹر کار ء دگہ مشینی اولاکاں کپتگ۔ بلوچی حال ء
 احوال ء جاہ نوکیں الیکٹرک رسائندہ ء نظام ء کپتگ۔ گواچن ایش انت کوہنیں نظام سرجم ء مٹ بوتگ ء انگت ہم اے ذرچ گوں تندی
 ء بر جاہ انت۔ بلئے۔۔۔ !

بلئے اے ذرستیں بدلی ء نوکیاں ابیداگاں یک چیزے انگت چو پیشگیں زمانگ ء وتی جاہ ء ہست ء بر جاہ انت آزابلول ء درجہ ء شریداری ء
 آرپی انت۔ چوش نہ انت کہ بلوچ راج ء ذرہیں مردمانی معیار ء فکر برابر انت یا کہ آکل پریشنگ انت، البت یک راجے ء بستار ء مچیں راجی
 فکر ء سرشون ء بلوچ راج ء ہما فکر کہ زابلول ء بارہ ء بوتگ ہماوڑ ء منتگ ء آئی ء اندر ء مچ وڑیں بدلی نیاتگ بلکیں چوش بگش ء کہ اے فکر ء
 اندر ء انگت گہتری ء جوانی ء مہمی آتگ داں رد بیت نہ کنت۔ بلوچ مردیں توری چونیں فکرے ء ہدا بند بہ بیت، چندر گندہ سماے بہ بیت
 بلئے وہدے کہ گوں زابلول ء دوچار کپیت گڑا بید ء شک ء گمان ء آئی ء گہار، ماس، گودی، بانک، ایڑ، اڈی، لمہ، جیجا، مسٹر ء گوں دگہ انجیں
 گالاں وش اتک کنت کہ چہ آیاں ہریکے پہ زابلول ء شریداری ء گڈی گال ء جاہ ء گپت۔

بلوچ راجمان ء اے گال لس وڈ ء کار مرز بنت ء ہریکے ء دپ ء زپت انت ء مچ کس چہ ایشاں بدنہ بارت پرچاکہ اے آیانی ہمر وچگیں گپت
 ء گالاں ہوار انت بلکیں آیانی ہمک روچی عادت جوڑ بوتگ۔ وہدے کہ یہ یک غیر بلوچیں راجے ء زابلول ء اے گال کار مرز بنت گڑا آ
 زابلول گوں اے گالاں گل ء بال بیت ء ہریک شریداریں زابلول اے گالاں پہ وتا اعزازے سرپد بیت۔ بلوچ راجمان ء مردیں ء زابلول ء
 نیام ء احترام ء سیادی ء زابلول ء بلندیں درجہ ء مزینیں مقام ء مرتبہ ء گواہی دگہ بازیں دروراں چہ دیگ بیت۔ بلوچ راجمان ء کسانیں گہار
 وتی مستریں برات ء نام ء ہچبر نہ گپت بلکیں یہ آئی ء ادء، لالہ، ایلم ء دگہ گال کار مرز کنت، لوگ بانک وتی لوگ واجہ ء لوگ واجہ وتی لوگ بانک ء
 نام ء نہ گپت بلکیں یکے دومی ء راوتی مزینیں زہگ ء نام ء ہمگر نچ کنت گوانک جنت چوشکہ گہرام ناباوا، گہرام نالہ بزاں اے گہرام ء ابا، اے
 گہرام ء ابا۔ ہمے وڈ کسانیں براس وتی مستریں گہار ء نام ء نہ گپت ء آئی ء دگہ خاصیں نام چوشکہ دادا، اڈی، ایڑ، گودی ء گوں دگہ گل ناماں
 توار کنت۔ بلوچ راجمان ء ہما درجہ جنک ء بیت ہما بچک ء بیت۔ بچک اگاں طاقے گڑا جنک ء را بید ہیل ء ہجٹ ء عزت، غیرت ء رحمت
 منگ بیت۔

انوکیں دور ء جنک بلوچ راجمان ء توانداری ء چیدگ جوڑ بوگ ء انت۔ آئی ء چہ بچک ء کم لیگ نہ بیت۔ پدء بلوچ راج ء بازیں جنکاں گوں
 وتی کرد ء کاراں اے ثابت کرتگ ء پیش داشتگ کہ آوتی بڑاتانی ہمکو پگی ء ہمک گام ء ہمارنگیں کار ء کرد پیش داشتگ۔ نوکیں دور ء چشیں

باز نام ہست کہ وانوک آیان ء جوانی ء زان انت کہ آنوں بلوچ راجی لشکر ء عملی جہد ء چیدگ انت۔ ایشی ء رازابلول گشگ جوان نہ انت ء اے گال انسانی راجمان ء زابلول ء کرد ء عمل ء بارہ ء ہچ رنگ ء جوان نہ انت منی نزا ایشی ء راتواندار بگش ء داں سدھاں داں گوں ایمانداری ء برابری ء گوں زابلول ء مقام ء درجہ ء ہمدپ بوت کنت۔

ہر کس ء ناکس چہ اے گپ ء زانتکار انت کہ بلوچ راجمان ء زابلول ء درجہ ہمینکدر رُز زانت کہ اگاں دو بلوچ ء ہون ء ہون رپچی بہ بیت ء دونیں پلواں جون ایر بہ بنت داں اے وہداں اگاں یکے کلام اللہ ء بہ زوریت یا کہ یک سیدیں بانکے جنگ ء پڑ ء دوینانی نیام ء بنیت گڑا دونیں ٹولگ بید ء ز ر ء نیون ء جنگ ء دار انت ء وتی وتی راہ ء ر و انت۔ چہ ایشی ء اندازہ جنگ بیت کہ بلوچ راجمان ء زابلول ء درجہ ء مقام چہ رنگ ء انت۔ بلوچ راجمان ء سید ء بلا ہیں درجہ ء مقام ء آئی ء را اثر پ دیگ بیت۔ بلے آکلام اللہ ء پچی ء در بنیت گڑا جنگاہ ء بلوچ جنگ نہ کن انت۔ اگاں یک زابلولے ہشکیں دستان جنگاہ ء بنیت جنگ کنوکیں ٹولگ چہ جنگ ء دز کش بنت۔ اے ردا جار جنگ ء گشگ بیت کہ دنیا ء دیروی کر تگیں ہچ راجمان ء زابلول ء رادا تگیں اے مقام ء درور دست نہ کپیت۔

بلوچ راجمان ء زابلول ء مردین ء دوینانی ہند ء جاہ گیش اتگ انت۔ بلوچ مردین ء تب ء شک نہ بیت ء آہلک ء تچک ء سادگیں چا گرد ء تب ء بیسہ ء بنیات ء زندگوار بنیت۔ بلوچ زابلول ء گور ء برقعہ پوشی ء رواج نیست، بلکیں پہ پردہ ء یک مز نیں شالے بس انت۔ ہمے شال ء بلوچ زابلول و تمان پوشیت ء اندیم کنت۔ دومی دیم گیری ء ہچ وڑیں رواج نیست۔ بلوچ زابلول ء دوچی نیں پشک انچوش ڈولدار در ء بنت، انچوش پردہ دار بنت۔ اے گد پہ جسم ء اندیم کنگ ء وتی درور و انت۔ بلوچ ء تچ ء پوشاکاں زابلول شرپدار ء سنگین گندگ ء کئیت۔ ستک زانے اے گدانی تہا باز ڈولنا کی ء شترگی بیت بلے پد ء ہم گد ء پوشاکانی تہا زابلول ء عزت گیشتر بیت۔ بلوچ راجمان ء جتا جتا نیں بہر ء پہناتاں لس وڑا برابری گندگ ء کئیت۔ پر چا کہ بلوچ مز نیں کچے ء دیہاتاں جہمند انت اود ء زندگی ء چہ شہر ء زندگی سک گران ء مشکل ہم بیت ء باز تورناک ہم۔ زندگی ء سہب ء شام مال ء دولت ء میث ء بزاں ابید کشارانی چار ء گند، پس چارینگ ء کشت ء کشاری ء کار ء مرد ء زابلول پچیگ بنت بزاں زابلول ء مردین ہمرای ء کشت ء کشار ء گون بنت ء گوں ایشی مال ء دولتاں ہم چارینگ ء بر انت۔ بس ہمے کہ کنور ء کار ء چکانی ششت ء شود ء کار ء زابلول کنت، بلے مردین ہم چکانی چیٹگ ء پلگارگ ء کار ء گون بیت۔

بلوچ بن دپتر ء ہمنچو کہ مردین ء زکر دلجم ء بے کساس مردم ء دست کپیت اینکدر بازیں درور بگندے زابلول ء کرد ء بارہ دیست مہ کنیں بلے اے گپ ہم شمو بچی نہ انت کہ دنیا ء ایدگ دودماناں ہم ہال ہمے یکین انت۔ راستی ایش انت سر جمیں عالم ء مردینان ء دُر ستیں واک ء توانداری، اختیار ہما و ہد ء رستگ انت و ہدے مز ن مز نیں دودمان ء ملک جوڑ بنت۔ پیشکا سیاست ء پڑ ء زابلول ء کرد کم بوآن

بوتگ۔ جنگ، سوبہ، حون رپچی، ملک گیری، ہوس، لالچ، تمہاء مردینان، داں اے ہدء آورنگ، سر کرتگ کہ آیاں زالبول، رابلس
 زالبولی ہدء داشتگ دگہ درستیں استانی، سیاسی، راجمانی زمرہ وتی دست، کتگ، انت۔ بلئے کسان کسانیں کلگ، کوردپی ربیدگاں دُور کو ہستگی
 و ریگستانی کسانیں میٹگاں زندرہ بند ہست بوتگ اودء راجمان سرکارانی زور و زبردستیاں پد ہم گوں وتی کوہنیں دروشم، بندیک بوتگ
 انت۔ اگاں بند پتر، بلوچ زالبول، زکر گندگ نہ بیت گڑا آئی، مستریں سبب اے نہ انت کہ کوہنیں راجمان، زالبول، درجہ دنیا،
 دگہ ہلکھانی سیاسی، راجمانی بدلانی پد، کم بوتگ یا ایشی، را پھیمان کنگ بوتگ۔ مردین بن دپتر، تاکانی براہ کنگ بوتگ بلکیں ایشی دگہ
 بازیں سبب انت کہ چہ آسبباں بلوچ زالبول بن دپتر، تاکدیمیاں نکش نہ بیتگ بلئے چوش ہم جیڑگی نہ انت کہ آئی، گوہریں کرد، درجہ و
 سنگینی ہلاس بوتگ۔ اولی سبب وایش انت کہ وہدے بلوچستان، شگر، مگر، نوکیں دودماناں سر زرتگ گڑا گلگی راجمان،
 جہمندانی اے کوہنیں واک، توان ہلاس بوتگ، دنیا نوکیں دور، شکل، مٹ بوتگ۔ مزین مزین ملک پیدا، بوتگ انت، مزین مزین
 ملک جوڑ بوتگ انت آیانی مزین سندیں زمینی سیمسر، مزین کچے، فوج بوتگ انت۔ آیاں ارش کرتگ، بازیں خطبے، راوتی ملاں ہوار
 کرتگ۔ اے وڑ کوہنیں راجمان نوکیں دور، سانچہ، آتگ۔ دنیا، درہیں نظام بدل بوتگ۔ کوہنیں اشتہالی نظام کہ آپیسرا دیم، پہ زوال،
 روگی ات، جاگیر دار، غلامیں راجمان، شکل، بدل، بان ات، اے زوراکیں دودمانانی پیدا، بوگ، گوں کوہنیں راجمانانی روج توام بوت
 انت، کسان کسانیں ہلک، کوچک مزین مزین، دُور شہار، روزنائیں شہرانی دروشم، مٹ بوت انت۔ مشرق وسطی، ایران، ہندوستان،
 سندھ، اے مزین دودمانانی سبب، بلوچستان، کوہن، مہکیں گلگی زند، روج برکت بوت انت۔ چد، پد آریناں وتی منتگیں کار ایر کرت،
 ایران، ہندوستان، سر ارش کرت کوہنیں ربیدگان، پروشت، دنیا، نوک کنگ، پچی، سامراجیت، رانوکیں دروشم، دات۔ پد، بلوچستان
 چوشکہ یک انچیں جاہے، انت کہ ادء رودراتک، روکت گوں وت دست، دروت بنت۔ چہ ایشی، ابید، اے دور، ذرا جیں ساحل آئی،
 ارزشت، چد، گیشتر کنت۔ چہ روکت، آوکیں راہ، آسرا شال، نژیکیں جاہے بولان، گٹ، کئیت، اے نامدار، بے کساس، بیمناکین
 کوہانی توک، کئیت پد، سد میل دیم، روت کچی، پڑا، ذرا جیں میداناں سر بیت، پد، چہ اود، سندھ، پنچاپ، میدانی راہاں، ہمگر، نچ بیت۔
 پد، دومی راہ، چہ خضدار، نژیکیں گٹ، گراں مولہ، کیت کہ آچہ کوہنیں زمانگ، رودراتک، روبرکت، کاروانانی راہ بوتگ۔ چداں چہ
 سندھ، میدانی علاقہاں ابید کچی، نیمگ، ہم راہیے در کئیت، اے دویں کوہنیں گٹ، گراں ابید دگہ، چچ چیشیں راہ نیست کہ چہ اود،
 روکت، کاروان دیم، پہ روبرکت، شت بہ کنت۔ ہم وڑ رودراتک، کاروان دیم، پہ روکت، نیمگ، سفر کنگ، ہم ہم راہاں کارمرز
 کنت۔ وہدے سیمی راہ، چہ زر، در کئیت۔ پیشکا، بلوچستان، کوہنیں ربیدگ، رودراتک، روبرکت، پد، بیوکیں ہمارا راجمانی، سیاسی بدلانی
 دور، گشتے ماں جنتر، ذر شگ بوتگ۔ رودراتک، کاروان، ہم روبرکت، نیمگ، سفر، اوست، ہم راہ کارمرز کرتگ انت وہدے سیمی راہ زر،
 بوتگ۔ ہمیشہ بلوچستان، کوہنیں ربیدگ، پد، بیوکیں اے راجمانی، سیاسی بدلانی دُوراں ماں جنتر، ذر شگ بوتگ۔ رودراتک، چہ

روبرکت ۽ نیمگ ۽ بلوچستان ۽ راھمک وھد فوجی سنگر ۽ خاص پہ روگ آگ ۽ کار مرز کرتگ۔ مزنیں طاقتانی مدام اے جھد بوتگ کہ باپاری ۽ راہ آسانی چانچاء بہ بنت۔ ہمیشہ بلوچستان ۽ کوہنیں ریدگ ۽ اے نوکیں دودمانانی ۽ توانداریں ملکانی اُرشاں چہ متاثر بوگ یک ابرمی عملے بوتگ۔ اے پیم اءء بنیادی جھمنداں گام گام ۽ اُرشکارانی بگیر ۽ اوشتاگ انت، ہمیشہ ارشکار ہم ھمد رچ ۽ وتی تاراج کنگ ۽ چک ۽ پد نہ بوتگ انت۔ اے ذرا جیں جنگی چست ۽ ایراں ابید، اُرشکاراں بلوچاں بید چہ نکر اھی رتک ۽ دگہ ھچ وڑیں راجمانی قانونانی پابند کرت نہ کرتگ۔ آیاں اءء جھمندانی مال ۽ دولت پُل اتگ انت، آسانی ھلک ۽ کوچگ آس داتگ انت، بلکیں ھک رنگ ۽ تباہ ۽ ویران کرتگ انت۔ وھدے یک اُرشکارے ۽ دور ھلاس بوتگ گڑا دومی اتلگ گڑا پیشگیں ۽ جاہ ۽ کپتگ ھمے وڑاے ذرچ گوشتیں ہزار سالاں چہ بر جاہ بوتگ۔ اے ارشکارانی بگیر ۽ ھر وھد ۽ اءء جھمند وتی جاہ ۽ چو مھکیں کوہ ۽ اوشتاگ انت۔ (اے یک من اتگیں گپے کہ پہ گھگیری ۽ مرد دیما ۽ کایت، ہمیشہ بند پتر ۽ مردانی زکرنک بیت، بد بختی ایش انت کہ بند پتر ۽ گیشتری بہراں جنگی قصہ ھمگر نچ انت بلے راجمانی ایدگہ تک ۽ پھناتانی بارہ ۽ معلوم داری باز کم انت) ہمیشہ اے یک ابرمی گپے کہ بلوچ راجمان ۽ سرادژ من ۽ ارشکارانی مزنیں اثرے گندگ بیت ۽ کوہنیں رسم ۽ دود نوزور ۽ ناتوان بوتگ انت۔ اے یک راستیں گپے کہ چہ اے بدلیاں زالبول ۽ کردار ھم بدل بوتگ ۽ آئی ۽ اختیار ۽ تب ھم مٹ بوتگ۔ نوں و کوہنیں بلوچ راجمان بس کلگ ۽ کوچگاں گندگ بیت۔ ھما ھنداں کہ نوکیں دور ۽ آسراتیاں چہ ھچ آسراتی نیست۔ اگاں نہ نوکیں دور ۽ آسراتیاں کوہنیں راجمان چہ بُن ۽ ول گوج کرتگ۔ بلے چہ اے ذرہیں راجمانی، سیاسی بدلیاں پد بلوچ راجمان ۽ زالبول ۽ کد ۽ درجہ ۽ عزت ۽ شرپ اندر ۽ ھچ کئی نیاتلگ۔ زالبول انگت ھم اے راجمان ۽ شرپ داری ۽ گوں سنگینی ۽ چارگ بیت۔ انچوشک زی آئی ۽ درجہ ۽ مقام گیش اتگ۔ ھما درجہ ۽ ربتہ ۽ اندر ۽ ھچ کئی نیاتلگ ۽ ھچ ارشکار ۽ بلوچانی اے سپت ھلاس کرت نہ کرتگ۔ بن دپتر ۽ بلوچ زالبول ۽ بارہ ۽ زکرنہ بوگ ۽ یک سبب ایش انت کہ بلوچ ۽ وتی راجی زبان زانشی زبانے نہ بوتگ۔ کم چہ کم برطانیہ ۽ دور ۽ چشین ھچ دور دست نہ کپیت کہ بلوچ راج ۽ وتی زبان ۽ ھچ نہ وننگ ۽ وتی زبان ۽ رداکی بند پتر ۽ ھچ نبشتانک نبشتہ نہ کرتگ۔ بوت کنت کوہنیں دور ۽ یک خطبے ۽ بلوچ جھمنداں بند پتر نبشتگ بلے سدکاں آبلوچی زبان ۽ نہ بوتگ۔ پرچا کہ گوشتیں زمانگ ۽ بگندے بلوچ زانکار بوتگ بلے آسانی نبشتگی زبان بلوچی نہ بوتگ۔ دومی ایش کہ بلوچانی گھگیری بند پتر عرب، پارسی ۽ یونانی بند پتر نویساں نبشتگ ۽ کوہنیں نبشتانک دست کپ انت کہ آغیر بلوچاں نبشتگ انت ۽ آسانی تہا گیشتر نکان بلوچانی گھگیری ۽ بارہ ۽ انت۔ انچوش کہ بند پتر ۽ بلوچ زالبولانی زکرن کتاباں ھم نیست۔ چہ ایشی ۽ ابیدماں دنیا ۽ اے رواج کم بوتگ کہ زالبولانی زکرن کتاباں بیان کنگ بہ بیت، ھمے رنگ ۽ اے گپ ھم زانگی انت کہ زالبولانی کرد سیاسی ادارہ یا تاں لوگ ۽ مہتل بوتگ، ہمیشہ آسانی زکرن ھم نہ بوگ، برابر ۽ بوتگ۔ بلوچ راجمان چوناہیگ ۽ ھم گیشتر گلگی راجمانے بوتگ کہ اود ۽ زالبول ۽ راکدی ھم ۽ ھچ رنگیں ادارہاں بحث ۽ ثرانے ۽ بہر کنگ یک بدیں عملے بوتگ۔ البتہ آئی ۽ درجہ ۽

مقام ۽ ھیال هر ڀڳو ۽ گور بوتگ۔ بلڻے نوکس دور گون ٿرندي ۽ بدل بوگ ۽ انت ۽ نون بلوچ زالبول ذاتي حساب ۽ ڏرهين پڙاا گون مردين ۽ گام په گام گون انت، هم ۽ وڙنوں نه هتنا آئي ۽ بن دپتر نبشته بوگ ۽ انت بلکيس آوت بن دپتری چيد گاني بنجاي کرد ۽ بهر انت۔

گپ ايش انت بلوچ راجمان ۽ زالبول ۽ درجه ۽ مقام ۽ بچاريں داا زانگ بيت آچه مردين ۽ پد ۽ نه انت۔ آئي ۽ اگبال ۽ اختيار چه مردين ۽ انگت گيشتر انت، پد ۽ ماا وتي ڏرستين خاندان ۽ گيشتر دوست دارگ بيت۔ آئي سراوساچ ۽ دور دا تگيں واري ۽ هم آئي ۽ چه وتي ارادهاا نزور نه کرتگ ۽ مرچي هم آ په وتي راج ۽ بالادستي ۽ په پهر اوشاتگ ۽ ندر بوگ ۽ جاڙي انت ۽ زانش ۽ کنش (عمل) ميداناا دست ۽ ديم ۽ شانيت ۽ آئي ۽ اراده چو کوه ۽ هم انت ۽ آئي ۽ وتي راج ۽ مهر ۽ پلا مرزي گون انت پرچا که ”بلوچ زالبول بے شک وتي راجمان ۽ سرمستر انت ۽ آرا ماا وتي راج ۽ اندر ۽ مات ۽ درجه ديگ بوتگ۔“

سروشون:

1۔ بلوچ، ذکيه سردار خان، 1965، سرمست بلوچستان، بلوچي اکیڈمی، کوئٹہ

2۔ بلوچ، فاروق، 2012، بلوچستان کے تہذیبی نقوش، فکشن ہاؤس، لاہور

3۔ جنرل ڈائر، 1984، رائیڈرز آف سرحد، (بلوچستان کے سرحدی چھاپہ مار) مترجم: میر گل خان نصیر، قلات پبلشرز، کوئٹہ

4۔ گمی، سلیم خان، 1990، سیکنڈ ایڈیشن، بلوچي ادب، بلوچ ثقافت، مطبوعات النساء، کوئٹہ

5۔ مری، شاہ محمد، 2005، بلوچ سماج میں عورت کا مقام، سنگت اکیڈمی، کوئٹہ

6۔ نصیر، گل خان میر، 2000، تاریخ بلوچستان، قلات پبلشرز، کوئٹہ